

ความคิดเห็นที่มีต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูโรงเรียนเทศบาล
ในจังหวัดสระบุรี

THE OPINIONS TOWARD WORK MORALE OF THE TEACHERS OF
MUNICIPALITY SCHOOLS IN SARABURI PROVINCE

¹⁾ มณฑกานต์ เสมียนรัมย์ ¹⁾ สุวรรณ ชิติสูกานต์ ¹⁾ อรสา โกศลานันทกุล
¹⁾ Mantakan Samienrum ¹⁾ Suwanna Chotisuguan ¹⁾ Orasa Kosalanantakul

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดสระบุรีและเพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดสระบุรีตามแนวคิดของเบนท์เลย์และแรมเพล (Ralph R. Bentley and Averno M. Rempel) จำแนกตามขนาดโรงเรียน และประสิทธิภาพการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานครูโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2550 จำนวน 248 คน จาก 19 โรงเรียนโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามเลือกตอบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) สถิติการทดสอบ t-test และ F-test

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. พนักงานครูโรงเรียนเทศบาล มีความคิดเห็นต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด คือ ด้านชุมชนกับการสนับสนุนการศึกษา รองลงมา คือ ด้านอาคารสถานที่และการบริการ และด้านที่มีค่าต่ำสุด คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้บริหาร
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดสระบุรี ผลปรากฏดังนี้

¹⁾หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์

ขนาดโรงเรียน พบว่า พนักงานครูโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดสระบุรีมีความคิดเห็นต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน มีระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ประสบการณ์การทำงาน พบว่า พนักงานครูโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดสระบุรีมีความคิดเห็นต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน มีระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the levels of opinions toward work morale of the teachers of the municipality schools in Saraburi Province, and to compare those levels of opinions based on the theory of Bentley and Rampel. The study was classified according to school sizes and work experience. The sample of this research consisted of 248 teachers from 19 municipality schools in Saraburi Province in the 2007 academic year, and was obtained from a stratified random sampling method. The instrument used to collect the data was a set of multiple choice questionnaires. The statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The findings of the study were as follows:

1. Overall, the opinions toward the work morale of the teachers of the municipality schools in Saraburi Province were at a high level. The further study in each aspect showed that the aspect of communities and educational support obtained the highest mean, followed by the aspect of building and service. On the other hand, the aspect obtaining the lowest mean was the relationship between teachers and school administrators.

2. The results of the comparison of the opinions toward work morale of the teachers of the municipality schools in Saraburi Province were as follows :

When classified according to school sizes, the opinions toward work morale of the teachers of the municipality schools in Saraburi Province were different at a statistically significant level of 0.05

When classified according to work experience, the opinions toward work morale of the teachers of the municipality schools in Saraburi Province were different at a statistically significant level of 0.05.

ความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปแล้วว่า “การพัฒนา” ทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ขึ้นอยู่กับผลของการจัดการศึกษา การศึกษาเป็นเครื่องมือที่จะทำให้การพัฒนา พลเมืองของชาติเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพ ซึ่งหมายถึงเป็นคนดีและเก่ง ใช้ความดีเป็นกรอบและใช้ ความเก่งเป็นพลังขับเคลื่อนให้องค์กรหรือชุมชนนั้นอยู่รอดและพัฒนาต่อไปได้ ดังนั้นความ พรารถนาขององค์กรหรือสังคมในปัจจุบันจึงมุ่งตรงไปสู่การแสวงหาและการพัฒนาสมาชิกให้เป็น คนที่มีคุณภาพ การที่จะทำให้พลเมือง มีคุณภาพ คือ การศึกษาและประเทศไทยก็ให้ความสำคัญ การศึกษาเช่นกัน

หัวใจสำคัญของความสำเร็จในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพที่ล้ำเลิศสมบูรณ์ อยู่ที่การส่งเสริมให้มีกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ครูจึงมีความสำคัญในฐานะเป็นผู้มี บทบาทที่สำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน

ดังนั้นการพัฒนาครูจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นรากฐานของการพัฒนา การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการบริหารงาน ด้านบุคลากรจากงานทั้ง 4 ด้าน ด้วยเหมือนกัน

ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษานั้นบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนมีส่วนส่งผลต่อ ขวัญและกำลังใจของครู การสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานถือว่าเป็นความสำคัญและจำเป็น อย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องเอาใจใส่เป็นพิเศษ เพื่อการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรมนุษย์ได้อย่าง เต็มที่ ในวงการศึกษานี้ในขณะเดียวกันก็จะช่วยทำให้ทรัพยากรมนุษย์ได้รับการพัฒนาไปในทิศทาง ที่สอดคล้องกับความจำเป็น และความต้องการของตนเอง (ทองใบ สุธาชัย, 2543 : 178) ผู้บริหาร จะต้องใช้หลักคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรมในการสร้างกำลังใจและการจูงใจบุคลากรใน โรงเรียน (บุริชัย จงกลณี, 2532 : 23) เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยกระตุ้นและก่อให้เกิดความร่วมมือ มี วินัย มีความซื่อสัตย์และเสียสละเพื่อความเจริญก้าวหน้าของหน่วยงาน ขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงานนับเป็นส่วนสำคัญที่มีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของการทำงานและจะทำให้บุคลากร เกิดความมั่นใจที่จะทำงานให้สำเร็จ พยายามต่อสู้อุปสรรคอุปสรรคประการ เพื่อให้งานสำเร็จตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้

ในองค์กรใดก็ตามที่คณะบุคลากรที่มีขวัญและกำลังใจดี ก็จะส่งผลประโยชน์ต่อองค์กร อย่างสำคัญยิ่ง แต่เนื่องจากขวัญเป็นสภาพทางจิตใจ เป็นนามธรรมและเกิดจากความต้องการของ บุคลากรอยู่และความต้องการนั้นมีระดับที่แตกต่างกันออกไป (จรีพรหม กมลทัศน์, 2533 : 13) ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานจึงเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ถ้าบุคลากรในโรงเรียนมี ขวัญและกำลังใจดีจะช่วยในการปฏิบัติงานให้เกิดผลดีในโรงเรียน เช่น ความมีศรัทธา

และพอใจในงาน ความพยายามทำหน้าที่ของตนอย่างดีที่สุดเพื่อให้ได้ผลงานและคุณภาพตลอดจนมีความร่วมมือประสานงานกับกลุ่มเป็นอย่างดี มีทัศนคติ ท่าที ความรู้สึกที่ดีในงาน มีสุขภาพจิตที่ดีในการทำงาน มองทุกสิ่งทุกอย่างในแง่ดี รู้จักสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความกระตือรือร้นเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายในทางกลับกันหากมีขวัญและกำลังใจต่ำความกระตือรือร้นในการทำงานก็น้อยลงทำงานแบบเช้าชามเย็นชาม ไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เกิดการวาดระแวงไม่เชื่อใจกัน และซึ่งดีซึ่งเด่นกัน ในหมู่เพื่อนร่วมงานจะมีมากอันจะนำไปสู่ความเบื่อหน่ายหมดกำลังใจ ละทิ้งงาน (ปราชญา กล้าผจญ, 2543 : 181) ในการการบริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลนั้น พบว่าปัญหาสำคัญอีกอย่างคือ ครูขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน (กรมการปกครอง สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น, 2539: 12) จึงทำผู้วิจัยให้สนใจที่จะศึกษาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครู โรงเรียนเทศบาลในจังหวัดสระบุรี

คำสำคัญ

ขวัญและกำลังใจ การปฏิบัติงานของครู

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

พนักงานครู โรงเรียนเทศบาลในจังหวัดสระบุรี ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกันประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดสระบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครู โรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดสระบุรีตามขนาดโรงเรียน และประสบการณ์การทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร คือ พนักงานครูในสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2550 จำนวน 19 โรงเรียน ประกอบด้วย เทศบาลเมืองสระบุรี จำนวน 10 โรงเรียน เทศบาลตำบลหนองแค จำนวน 5 โรงเรียน เทศบาลเมืองแก่งคอย จำนวน 3 โรงเรียน เทศบาลเมืองพระพุทธบาท จำนวน 1 โรงเรียน รวมพนักงานครู 647 คน กลุ่มตัวอย่าง 248 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พนักงานครูในสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2550 จำนวน 19 โรงเรียน กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามานะ (ยูทช ไกยวรรณ์, 2545 : 107) ได้กลุ่มตัวอย่าง 248 คน โดยวิธีสุ่มอย่างแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม ตามขนาดโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ จากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างในกลุ่มย่อย เป็นวิธีสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลาก

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์การทำงาน

3.2 ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้บริหาร ความพอใจในหน้าที่การงาน สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนครู เงินเดือน ปริมาณการสอน หลักสูตร สถานภาพของครู ชุมชนกับการสนับสนุนการศึกษา อาคารสถานที่และการบริการ ภาวะกดดันของสังคม

4. การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครู เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อวัดเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาลในจังหวัดสระบุรี จำแนกตาม ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์การทำงาน โดยใช้ F-test และเมื่อพบความแตกต่างจะทำการทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีของ เชฟเฟ (Scheffe test) ให้ครอบคลุมคำนิยามศัพท์ นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องตามโครงสร้างเนื้อหา จะต้องปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4.2 นำแบบสอบถามจากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครู ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach's Coefficient)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ในการวิเคราะห์ใช้สถิติ

5.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์ขนาดของโรงเรียน

5.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

โดยถือค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามว่าตกอยู่ในช่วงใด แสดงว่าความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในการทำงานของครูในโรงเรียนนั้นเป็นแบบนั้น ตามแนวคิดของเบสต์ (Best) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

5.2 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าที (t-test) และ F-test และเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของพนักงานครูโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดสระบุรี สามารถนำมาสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ขนาดโรงเรียน พบว่า พนักงานครูโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดสระบุรีมีความคิดเห็นต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน มีระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
2. ประสบการณ์การทำงาน พบว่า พนักงานครูโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดสระบุรีมีความคิดเห็นต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน มีระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดสระบุรี มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ความคิดเห็นที่มีต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดสระบุรี ทั้ง 10 องค์ประกอบ โดยรวมอยู่ในระดับมากเพราะโรงเรียนสังกัดเทศบาลมีความพร้อมในการบริหารงานทุก ๆ ด้าน เพิ่มมากขึ้นจากอดีตอยู่ในระดับสูงจึงมีส่วนทำให้พนักงานครูมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ยกเว้นด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นว่า ผู้บริหารขาดการพูดคุยเป็นกันเองและอึดอ้อม จริงจังกับงานมากเกินไป จึงอาจส่งผลกระทบต่อครู ไม่อยากพูดคุยปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาขึ้น ไม่ว่าเรื่องงานหรือเรื่องส่วนตัว แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้บริหารมีความเป็นกันเอง อาจทำให้การทำงานของครูทุ่มเทด้วยความเต็มใจและมีความสุขกับงานที่ได้รับมอบหมายมากกว่า ดังนั้น ผู้บริหารควรย้อนสำรวจตัวเองเสมอ ๆ ในความเป็นผู้นำ เพื่อส่งผลให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการทำงานได้ประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น
2. จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานครูโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดสระบุรีต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน และประสบการณ์การทำงาน ขนาดโรงเรียน โดย พนักงานครูโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดสระบุรีที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครู

2.1 โรงเรียนเทศบาลในจังหวัดสระบุรี โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรุณ ศรีวรรณชาติ (2529) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องขวัญของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า ขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีระดับขวัญแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์พิช รุ่งเป้า (2545) การศึกษากระบวนการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา และขวัญและกำลังใจในของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีขวัญในการทำงานแตกต่างกัน

2.2 ประสิทธิภาพการทำงาน โดยพนักงานครูโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดสระบุรี ที่มีประสิทธิภาพการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดสระบุรี โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิวุพ วิชตวาสน์ (2534) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนอาชีวศึกษาที่มีระยะเวลาในการทำงานต่างกัน มีระดับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้วิจัยได้พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูโรงเรียนในจังหวัดสระบุรี เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้านในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งแตกต่างจากในอดีต เนื่องจากในปัจจุบันมีการพัฒนาระบบการศึกษาอยู่ในเกณฑ์มาก จึงทำให้ครูในสังกัดเทศบาลมีขวัญและกำลังใจในการทำงานอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้บริหารยังคงต้องมีการแก้ไข เพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานเพิ่มขึ้น โดยผู้บริหารอาจจะสังเกตหรือปรับปรุงตนเองเสมอ ดังนี้ การพูดคุยเป็นกันเองและยิ้มแย้มต่อครูเสมอ มีความสนใจและเป็นห่วงเมื่อครูเกิดปัญหาและสนับสนุนการสอนอย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการให้ขวัญและกำลังใจในของพนักงานครูโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดสระบุรี
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรที่จะส่งกระทบต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดสระบุรีที่นอกเหนือจากตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น. 2539. **นโยบายการจัดการศึกษา.**
กรุงเทพมหานคร: ส่วนส่งเสริมการศึกษา.
- จิříพรมหมี่ กลมศาสน์. 2522. **ขวัญในการปฏิบัติงานของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- บุญชูชัย จงกลณี. 2532. **คุณธรรมของนักบริหาร.** กรุงเทพมหานคร: สัตยการพิมพ์.
- ปราชญา กล้าผจญ. 2543. **สู่ทางสู่ความสำเร็จของนักศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: เพลิดเพลินการพิมพ์.
- พงษ์พิช รุ่งเป้า. 2545. **การศึกษากระบวนการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและ
ขวัญกำลังใจของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา.**
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครราชสีมา.
- ยุทธ ไทยวรรณ. 2545. **พื้นฐานการวิจัย.** กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- วิรุฬ รัชตวาสน์. 2543. **ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาใน
กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง.
- อรุณ ศรีวรรณชาติ. 2529. **ขวัญของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Bently, Ralph R. and Averno M.Rempel. 1970. **Manual for the Purdue Teacher opiniative.**
West latayette: Indiana University Book Store.